

REFERAT Udvalget for Erhverv, Klima og Lokal udvikling - 2022-2025 d. 03-03-2025

Mødedato Mandag d. 03. marts 2025 kl. 17:00

Mødested Mødelokale 5, Allerslev

Mødedeltagere Jens K. Jensen, Susanne Borup, Klaus Kristiansen, Lis Vedel, Bente Blumensaat (Afbud), Grethe Nørtoft Saabye

Indholdsfortegnelse

EKL - Godkendelse af dagsorden.....	3
EKL - Orientering marts 2025.....	4
EKL/TMB - Klimaplan 2025.....	5
EKL/TMB - Natur- og Klimaskovudvalg for projektområde syd for Hvalsø By - vedtagelse af kom	12
EKL/TMB - Anvendelse af kommunalt areal ved Hvalsø.....	16
EKL - Landsbypuljen 2025 - Frigivelse af anlægsmidler.....	19
EKL - Udpegninger til Erhvervsrådet 2025-2027.....	23
EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Delegationsplan.....	25
EKL - Eventuelt.....	27
EKL - Godkendelse af referat.....	28

Punkt 1: EKL - Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Godkendt

Afbud: Bente Blumensaat

Punkt 2: EKL - Orientering marts 2025

24-007873

Beslutning

Taget til efterretning

Afbud: Bente Blumensaat

Resumé

A. Orientering om borgermøde om Klimaplan 2025

Klimaplan 2025, Vores Sted - Vores Klima, forventes sendt i høring i perioden den 31. marts - 27. april 2025, hvor interesserede kan afgive høringssvar på vores.lejre.dk. I den forbindelse afholdes et borgermøde den 3. april 2025, kl. 18.00-21.00 i Domus Felix, Bygaden 20, 4320 Lejre. Der arrangeres fællesspisning kl. 18.00-19.00 (kræver tilmelding), hvorefter det officielle borgermøde starter. Se program i bilag 1.

B. Orientering om arbejdet i den lokale grønne trepart for Isefjord og Roskilde Fjord

Der blev holdt konstituerende møde den 26. februar 2025. Lejre Kommune blev valgt som formandskommune i den første periode.

Bilag

Bilag 1: Program for borgermøde om Klimaplan 2025

Punkt 3: EKL/TMB - Klimaplan 2025

25-001186

Beslutning

Indstillingen anbefales med følgende tilføjelser:

1) I tema om energi og varme:

Nyt punkt 1.7

Åben for nye teknologier i udvikling af VE

I fremtiden ser vi på nye teknologiske muligheder for at producere VE. Det kan ske i takt med, at en given teknologi bliver moden.

2) I tema om forbrug, ressourcer og affald:

Målsætning for reel genanvendelse af affald ændres fra: "55 % i 2030 og 70 % i 2050" til "60 % i 2030 og 65 % i 2035"

Afbud: Bente Blumensaat

Resumé

Udkast til Lejre Kommunes Klimaplan 2025 Vores Sted – Vores Klima (se bilag 1) forelægges med henblik på at blive sendt i høring i fire uger. Planen er en revision og opdatering af den første klimaplan, som blev udarbejdet for fem år siden, for så vidt angår reduktion af CO₂. Planen baserer sig på nyeste data. Nogle handlinger fra den første plan er videreført, og der er tilføjet ændringer og nye klimahandlinger. Målsætningen om 70 % CO₂-reduktion i 2030 er bevaret, målsætning om klimaneutralitet er fremrykket fra 2050 til 2045, og der er tilføjet en vision for forbrugsudledninger. Derudover lægges der op til, at Lejre Kommune senest i 2026 udarbejder et klimaregnskab og fastsætter et mål for CO₂-neutralitet for kommunen som virksomhed.

Lejre Kommunes klimatilpasningsplan fra 2022 er blevet opdateret og indgår i den samlede klimaplan. Der er udarbejdet konkrete og målbare handlinger, der skal være med til at understøtte Lejre Kommunes mål om at være klimarobust i 2050. Klimarobusthed indebærer en gennemgående tilpasning til klimaforandringerne gennem strategi og kommunal planlægning.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at den reviderede klimaplan godkendes til udsendelse i høring.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

Historik

Kommunalbestyrelsen vedtog den 23. marts 2021, punkt 15, Lejre Kommunes nuværende klimaplan, Vores Sted – Vores Klima, der sætter rammerne for, hvordan kommunen kan bidrage til at opfylde Paris-aftalen. I Klimaplanen forpligter Lejre Kommune sig til at tage de nødvendige skridt for at blive klimaneutral og klimarobust som geografisk område senest i 2050.

Som i mange andre pilotkommuner blev klimatilpasningsdelen færdiggjort efter vedtagelse af klimaplanen. I Lejre Kommune blev en egentlig klimatilpasningsplan vedtaget i Kommunalbestyrelsen den 26. september 2022, punkt 8 (se bilag 5). Klimaalliancen har anbefalet, at klimatilpasningsplanen opdateres, så den lever op til de nye krav for certificering.

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling besluttede den 6. maj 2024, punkt 6, at igangsætte en revision af kommunens klimaplan. Opdatering af klimatilpasningsplanen medtages i den reviderede Klimaplan, og fremover skal den samlede klimaplan for CO2-reduktioner og klimatilpasning revideres med samme kadence hvert femte år.

Da den reviderede klimaplan omhandler både CO2-reduktioner og klimatilpasning, bliver den forelagt både Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling og Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri.

Inddragelse i udarbejdelsen

C40 stiller i certificeringen af klimaplaner krav om inkluderende inddragelse i klimaplanen, og at der etableres samarbejder og partnerskaber eksternt med henblik på opbakning til og engagement i implementering af klimaplanen (se C40's Cities Climate Transition Framework i bilag 8). Udvalget for Erhverv, Klima og Lokal udvikling besluttede den 6. maj 2024, punkt 6, at igangsætte en proces for intern og eksternt inddragelse i arbejdet med Klimaplan 2025, som skal mobilisere samarbejder og partnerskaber og sikre bred opbakning til klimaarbejdet.

Administrationen har i løbet af 2024 gennemført en række inddragelsesaktiviteter både internt og eksternt:

Erhvervsrådet er inddraget gennem en workshop og opfølgende dialog med særligt interesserede (se bilag 9). Der er afholdt workshops for udvalgte grupper om klimaplanen: Skoleelever, Grønt Råd, landsbyer og grønne ildsjæle (se Behave Greens rapport om dette i bilag 10). Administrationen har under Klimaugen 2024 deltaget ved flere arrangementer med en stand og budt ind til dialog om klimaplanen og fremtidens landskaber (se bilag 9),

Administrationen har siden starten af 2024 besøgt 35 lodsejere for at afsøge muligheder for CO2-reducerende tiltag såsom udtagning af lavbundsjord, skovrejsning og naturprojekter. Derudover har der været dialog med en række lodsejere telefonisk og ved netværksarrangementer, og der har været afholdt et rundbordsmøde med repræsentanter for landbruget og lodsejere om samarbejdet om den grønne omstilling (se bilag 9).

Forsyningsselskaberne Argo, Fors, HOFOR og Hvalsø Kraftvarmeværk er inddraget gennem møder.

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling samt Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri har haft fem temadrøftelser, hvor klimaplanens temaer og målsætninger er blevet drøftet:

- 1) Transport og mobilitet
- 2) Energi og varme
- 3) Landbrug og arealanvendelse
- 4) Affald, ressourcer og forbrug
- 5) Klimatilpasning

Kommunalbestyrelsen har drøftet klimaplanen ved to temamøder:

- 1) Status på CO2-udledninger, certificeringskrav og revisionsproces
- 2) Udkast til reduktionsstier og handlinger samt temaer i handleplan for grønne indkøb

Nye klimamålsætninger

Den nye klimaplan bygger på en mængde data om CO2-udledninger i kommunen. I revideringen er datagrundlaget blevet opdateret ud fra nyeste viden. Datagrundlaget kan rykke sig på grund af nye metoder til at opgøre CO2 og nye initiativer, som for eksempel den nationale grønne trepartsaftale. Klimaplanen er lavet på baggrund af de seneste CO2-opgørelser (2022) og ud fra kommunens nuværende besluttede planer og igangsatte initiativer.

Ea Energianalyse har udarbejdet et CO2-regnskab og et klimascenarie for kommunen (se bilag 6). Scenariet viser, hvad der skal til, for at kommunen kan nå sine klimamål. Med Klimaplan 2025 er flere af de tidligere klimamål bevaret, men på nogle områder er ambitionerne blevet skærpet.

I nedenstående tabel ses en opsummering af de overordnede målsætninger i den tidligere klimaplan og udkast til målsætninger i den kommende klimaplan. De samlede målsætninger fremgår af udkast til Lejre Kommunes Klimaplan 2025 (bilag 1) og oversigt over klimamålsætninger i klimaplan 2020 og 2025 (bilag 4).

Tema	Lejre Kommunes Klimaplan 2020	Lejre Kommunes Klimaplan 2025 - udkast
CO2-reduktionsmål på kort sigt	70% reduktion i 2030	Lejre Kommune vil reducere CO2-udledningen indenfor kommunegrænsen til maksimalt 91.000

		ton CO2 i 2030 (svarende til 70 % reduktion i forhold til 1990)
C02-reduktionsmål på mellemlang sigt	Ikke inkluderet	Lejre Kommune vil reducere CO2-udledning indenfor kommunegrænsen til maksimalt 61.000 ton CO2 i 2035 (svarende til 80 % reduktion i forhold til 1990)
C02-reduktionsmål på lang sigt	Klimaneutral i 2050	Lejre Kommune vil være CO2-neutral indenfor kommunegrænsen i 2045
Mål for klimatilpasning	Klimarobust i 2050	Lejre Kommune vil være robust mod klimaforandringer senest i 2050. Dette indebærer en gennemgående tilpasning til klimaforandringerne gennem strategi og kommunal planlægning
Mål for kommunen som virksomhed	Ikke inkluderet	Lejre Kommune vil senest i 2026 udarbejde et klimaregnskab og fastsætte et mål for CO2-neutralitet for kommunen som virksomhed. Klimaregnskabet tages i brug senest i 2027
Vision for forbrug	Ikke inkluderet	Lejre Kommune har både som virksomhed og samfund i 2045 reduceret forbruget væsentligt i forhold til transport, energi, byggeri, bolig, mad og øvrige forbrugsvarer. Vi bruger, reparerer og deler ressourcerne længst muligt, før vi genbruger og genanvender

Der er lavet nye beregninger på de opdaterede handlinger (reduktionsstier), som viser vejen til 70 %-reduktion i 2030 og CO2-neutralitet i 2045. Hvis alle klimahandlinger gennemføres, bliver kommunens udledning af drivhusgasser reduceret med 66,1 % i 2030. Der er altså en restudledning på 3,9 %, som ikke kan undgås med de planlagte handlinger i klimaplanen.

Tilsvarende vil klimaplanen reducere kommunens udledning af drivhusgasser med 86,2 % i 2045. Der er dermed en restudledning på 13,8 %, som der ikke er redegjort for i klimaplanen, og som især peger på fortsatte udledninger fra landbrugs- og transportsektoren. Lejre Kommunes klimaplan skal løbende monitoreres og revideres, og i den forbindelse skal der udvikles nye handlinger, der bringer Lejre Kommune yderligere på sporet mod 70 % reduktion i 2030 og CO2-neutralitet i 2045.

Nye temaer og handlinger

Med revideringen er der også kommet nye temaer med tilhørende handlinger. Ændringerne skyldes blandt andet nye krav til at opnå certificering gennem C40, nye rammevilkår, bedre data og input fra samarbejder og inddragelsesprocesser.

I den gældende klimaplan er der fem temaer. I den reviderede klimaplan er der tilføjet yderligere to temaer, så der nu er syv temaer i alt:

Temaer i Lejre Kommunes Klimaplan 2020

1. Transport
2. Energi
3. Landbrug og det åbne land
4. Ressourcer og cirkulær økonomi
5. Klimatilpasning

Temaer i Lejre Kommunes Klimaplan 2025

1. Energi og varme
2. Transport og grøn mobilitet
3. Landbrug og arealanvendelse
4. Forbrug, ressourcer og affald
5. Kommunen som virksomhed
6. Vores Klima
7. Klimatilpasning

I Klimaplan 2025 del 2 introduceres temaerne, mens del 3 rummer de konkrete handlinger for temaerne i en samlet handleplan. I bilag 2 ses handleplanen i et format, som rummer flere informationer om blandt andet økonomi og organisering.

Udledninger fra forbrug

I den gældende klimaplan er fokus primært på at reducere de CO₂-udledninger, der sker inden for kommunens geografi. Udledninger fra forbrug har fået en større rolle i den nye klimaplan. Beregningsmetoderne medtager fortsat kun CO₂-udledninger inden for kommunens geografi, men det er et nyt certificeringskrav fra C40, at kommunen skal have en vision for og arbejde med forbrugsudledninger både inden for og uden for kommunegrænsen. Med revideringen er der tilføjet en handleplan for bæredygtige og grønne indkøb, en strategi for bæredygtigt byggeri (kommunens egne bygninger), et program for "Kloge kvadratmeter" (optimeret udnyttelse af eksisterende kommunale bygninger) og en strategi for bæredygtig byudvikling, ligesom der er flere klimahandlinger, som er målrettet borgere og virksomheders forbrug.

Yderligere væsentlige ændringer

- Målsætning for udbygning af vedvarende energi (VE) er øget fra 150 GWh ny VE-produktion i 2030 til 225 GWh ny VE-produktion i 2035 for, at Lejre Kommune bidrager til regeringens målsætninger om firdobling af vedvarende energi på land
- Målet om 100 % fossilfri rumopvarmning er flyttet fra 2030 til 2035, da potentialet for fjernvarme er begrænset, og forventningerne i nationale fremskrivninger viser, at omstilling til grøn rumopvarmning tager længere tid end tidligere antaget
- Målsætning for udtagning af lavbundsjord på 200 ha i 2030 fastholdes, og suppleres med yderligere 70 ha frem mod 2045
- Skovrejsningsmålsætningen er hævet og er dermed mere ambitiøs. Der rejses fortsat 160 ha ny skov frem mod 2030, og yderligere 800 ha rejses frem mod 2045. I den gældende klimaplan er målsætningen 32 ha årligt frem mod 2030, svarende til 256 ha ny skov i 2023-2030.

Prioriterede handlinger frem mod 2030

Nogle af klimahandlingerne i klimaplanen er særligt prioriterede, fordi de har det største potentiale til at opbygge modstandsdygtighed og reducere sårbarheden over for påvirkningerne af klimaforandringer, og det største reduktionspotentiale. De prioriterede handlinger er:

Rumvarmebesparelser:

- 1.1: Understøttelse af fælles varmeprojekter
- 1.3: Kampagner for omstilling af individuel varmforsyning

Elforsyning og vedvarende energi:

- 1.5: Understøttelse af energifællesskaber blandt private og erhverv, herunder solceller på tage
- 1.6: Positivudpegninger til VE, facilitering af proces og borgerdialog

Skift til CO₂-neutrale drivmidler:

- 2.1: Opstilling af ladestandere i det offentlige rum

Skovrejsning:

- 3.1: KLIMA+ samarbejde om skovrejsning, herunder faciliterede samarbejder med virksomheder
- 3.2: Skovstrategi
- 3.3: Dialog med lokale lodsejere og øvrige aktører om muligheder for skovrejsning

Udtagning af lavbundsjord:

- 3.4: KLIMA+ samarbejde om udtagning af lavbundsjord
- 3.5: Deltagelse i Land4Climate år 2024-2027 om effektiv udtagning af lavbundsjord via samskabelse og dialogbaserede metoder

Omlægning af landbrugsjord:

- 3.7: Vi vil omlægge 300 hektar landbrugsjord til ekstensivering, herunder eksempelvis lysåben natur, udtagning til VE, afgræsning og naturgenopretning inden 2030

Byggeri:

- 4.2.1: Strategi for fremtidens bæredygtige arkitektur og byudvikling

Ledelse og strukturelle tiltag:

- 5.7.6: Klimaregnskab og målsætning om klimaneutralitet for kommunen som virksomhed

Dialog med udsatte borgere:

- 7.2.10: Vi understøtter kommunale tilbud for psykisk sårbare grupper i dialogen om klimaforandringer

Klimatilpasning:

- 7.2.11: Vi opbygger vidensbank om klimatilpasning
- 7.3.2: Vi etablerer klimasøer
- 7.3.3: Sikring af beredskabsveje
- 7.5.8: Vi etablerer løsninger, der håndterer lokal afledning af regnvand i kommunale anlægsprojekter
- 7.5.9: Udarbejdelse af risikostyringsplan for Roskilde Fjord
- 7.5.11: Vi samarbejder med forsyningen om løsninger til at afhjælpe terrænnært grundvand i udsatte boligområder

Det er et krav for certificering gennem C40, at der for disse handlinger redegøres for en detaljeret implementeringsplanlægning, herunder analyse af barrierer for implementering og strategier herfor, partnere, berørte interessenter, samt omkostninger og finansiering. Af bilag 3 fremgår de prioriterede handlinger, herunder uddybende beskrivelse og økonomi.

Rimelig og retfærdig fordeling

Det er et krav for certificering gennem C40, at klimahandlingerne bidrager til at fremme social, miljømæssig og økonomisk rimelighed, retfærdighed og lighed. Derfor er der i rammesætningen af klimaplanen og det forestående klimaarbejde lagt vægt på kontinuerlig opmærksomhed på, at klimaplanen bidrager til en retfærdig omstilling, som ikke efterlader nogen eller forstærker eksisterende uligheder, og hvor byrder og goder fordeles så lige som muligt. Dette er også fremhævet og konkretiseret i afsnittet om Klimatilpasning og afspejles i en række konkrete handlinger.

Opfølgning på klimaplanen

Klimaplanen revideres hvert femte år. Effekten af klimaindsatsen evalueres, og fremdrift og behov for ændringer som følge af ændrede forudsætninger, rammebetingelser, nye teknologier og lignende danner grundlag for den nye klimaplan. Den følgende klimaplan skal vedtages senest i 2030.

Der rapporteres årligt en status på klimaindsatsen til Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling. Denne status følger op på fremdrift og effekt af klimaindsatsen og bygger på et system til monitorering, evaluering, rapportering og læring af erfaringer (MERL) fra implementering af klimahandlingerne. Klimaplanen tilpasses i forbindelse med statusopdateringerne om nødvendigt. Som noget nyt skal alle stående udvalg under Kommunalbestyrelsen årligt gøre status og forholde sig til fremdrift og udvikling af klimahandlinger indenfor udvalgets fagområde. Herunder også klimatilpasning i Udvalget for Trafik, Miljø og Byggeri, som også inddrages løbende i forbindelse med nye projekter. Det år, hvor den næstkommende klimaplan vedtages politisk, afløses den årlige rapportering af politisk inddragelse i revisionen, hvor også status på klimaarbejdet indgår.

Høring og videre proces

Udvalget for Erhverv, Klima og Lokal udvikling besluttede den 6. maj 2024, punkt 6, at den reviderede klimaplan sendes i 4 ugers høring. Samme udvalg besluttede den 3. februar 2025, punkt 5, at der under høringsperioden skal afholdes et borgermøde den 3. april 2025. Der vil desuden være mulighed for at komme med høringssvar på den digitale platform vores.lejre.dk i høringsperioden.

Udover den almindelige politiske behandling vil der blive afholdt yderligere to temamøder for Kommunalbestyrelsen:

- Den 10. marts 2025, hvor baggrund for klimaplanen samt form og mål præsenteres
- Den 22. april 2025, hvor handlingerne i handleplanen bliver gennemgået og drøftes

Mellem 1. og 2. politiske behandling af den reviderede klimaplan, indsendes planen til certificering hos C40 via Concito, herunder en detaljeret redegørelse for implementering af prioriterede handlinger.

Lejre Kommune er en af de første kommuner, som bliver certificeret efter det gældende rammeværk (se bilag 8). Der kan forventes kommentarer fra Concito i denne fase, som der må tages højde for, for at klimaplanen kan opnå certificering. Der må derfor på baggrund af både høring og dialog med Concito om certificering forventes ændringer i klimaplanen i forbindelse med 2. behandlingen af planen.

Efter endelig politisk vedtagelse af klimaplanen vil den blive layoutet af en grafiker med blandt andet illustrative, lokale billeder. Formålet er at gøre klimaplanen tilgængelig og vedkommende for flest muligt.

Marts	1. behandling i Kommunalbestyrelsen
10. marts	KB-temamøde: Introduktion til baggrund, opbygning og mål i udkast til Klimaplan 2025

April, uge 14-17	4 ugers høring
3. april	Borgermøde om Klimaplan 2025
April	Klimaplanen indsendes til certificering hos C40
22. april	KB-temamøde: Høringssvar og handleplan
Juni	2. behandling i Kommunalbestyrelsen

Miljøvurdering

Administrationen har vurderet, at Klimaplanen 2025-2050 ikke er omfattet af miljøvurderingsloven, idet den ikke fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser efter reglerne i miljøvurderingsloven § 2 eller medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde. Se nærmere redegørelse i bilag 7.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer samlet set, at klimaplanen er ambitiøs og lever op til de forventede krav, der stilles fra C40 for at opnå certificering.

Konsekvenser for klima, natur og biodiversitet

Hvis handlingerne i klimaplanen realiseres, er det administrationens vurdering, at CO₂-udledningerne i Lejre Kommune reduceres med 200.260 tons frem mod 2030 (svarende til 66 % reduktion ift. 1990) og 261.080 tons frem mod 2045 (svarende til 86 % reduktion ift. 1990). Det er 26.720 tons mere i 2030 og 42.340 tons mere i 2045, sammenlignet med et scenarie, hvor Lejre Kommune ikke igangsætter yderligere CO₂-reducerende handlinger (se Scenarieanalyse af Ea Energianalyse i bilag 6). Administrationen forventer, at der bliver en yderligere reduktion via årlig evaluering og justering af klimaplanen på basis af nyeste viden og metoder, eventuelle yderligere nationale tiltag og teknologisk udvikling.

Klimaplanen vil endvidere have en række direkte eller afledte positive effekter på natur og biodiversitet, eksempelvis i forbindelse med skovrejsning, permanent ekstensivering af landbrugsjord, klimasøer og tiltag for at understøtte og klimatilpasse natur og biodiversitet.

Økonomi og finansiering

Sagen har i sig selv ingen bevillingsmæssige konsekvenser i 2025.

For alle handlingerne i klimaplanen er det angivet, hvilke der er henholdsvis indenfor og udenfor den nuværende økonomiske ramme i budget 2025-2028 i forhold til personalebehov og øvrig finansiering (for eksempel puljemidler, midler til rådgivning eller finansiering af fysiske anlæg). Planen tager udgangspunkt i den nuværende opgaveprioritering og vidensgrundlag om udviklingen i opgavernes omfang.

Hvad angår handlinger, som ikke er indenfor den økonomiske ramme, vil der være behov for drøftelse af finansieringen af disse, for eksempel i forbindelse med de årlige budgetforhandlinger. I forhold til enkelte handlinger vil der endvidere være behov for at tage stilling til, om opgaven kan finansieres ved omprioritering, eller om der skal tilføres yderligere midler.

Omkostninger til handlinger på længere sigt, som ikke indgår i denne klimaplan, men som kan blive nødvendige for at blive klimarobust i 2050 og CO₂-neutral i 2045, vil blive drøftet i forbindelse med fremtidige revisioner af Klimaplanen. Finansieringen af disse vil derfor indgå i fremtidige økonomiske prioriteringer i forbindelse med budgetvedtagelserne.

Klimaforandringerne fordrer, at der hen ad vejen bliver brug for at prioritere flere anlægsmidler til klimatilpasningsprojekter end hidtil. Både klimatilpasning og tiltag for CO₂-reduktioner, som for eksempel vindmøller og solceller på marker, vil stille stigende krav til beredskabet. Beredskabet skal tænkes ind løbende, herunder i forbindelse med stillingtagen til finansiering af yderligere opgaver.

Bilag

Bilag 1 - Lejre Kommunes Klimaplan 2025 - udkast.pdf

Bilag 2 - Handleplan - udkast

Bilag 3 - Prioriterede handlinger

Bilag 4 - Målsætninger i Klimaplan 2020 og udkast til Klimaplan 202.pdf

Bilag 5 - Klimatilpasningsplan 2022

Bilag 6 - Scenarieanalyse for Lejre Kommune af EA Energianalyse

Bilag 7 - Notat om miljøvurdering af Lejre Kommunes Klimaplan 2025

Bilag 8 - C40s rammeværk for klimaplaner

Bilag 9 - Notat om ekstern inddragelse i Klimaplan 2025

Bilag 10 - Notat fra Behave Green om dele af inddragelsen

Punkt 4: EKL/TMB - Natur- og Klimaskovudvalg for projektområde syd for Hvalsø By - vedtagelse af kommissorium

25-000821

Beslutning

Ad. 1) Udvalget anbefaler, at Lejre Kommune fortsætter med at etablere ny urørt skov på projektarealerne med følgende tilføjelse:

Der tilføjes et ekstra areal på 1,4 hektar på den østlige del, jf. sag nr. 5 på udvalgets dagsorden til dette møde. Til gengæld skal arealet på den vestlige del reduceres med 1,4 hektar med henblik på at øge afstanden mellem den kommende skov og byzonen. I dette område kan der laves natur, men ikke skov. Administrationen tager kontakt til Klimaskovfonden og Green Producers Club vedrørende anbefalingen.

Ad. 2) - ad. 4) Indstillingerne anbefales.

Afbud: Bente Blumensaat

Resumé

Sagen er senest blevet behandlet på møde i Kommunalbestyrelsen den 27. januar 2025.

Kommunalbestyrelsen har besluttet at samarbejde med Klimaskovfonden og Green Producers Club om at etablere en ny urørt klimaskov syd for Hvalsø By. Green Producers Club er interesseret i samarbejdet, da kommunen ejer bynære arealer, som kan blive et rekreativt område og bidrage til klima- og biodiversitetsmålene. Projektområdet er beliggende på matrikel nr. 5cg Kirke Hvalsø By, Kirke Hvalsø og 5ch Kirke Hvalsø By, Kirke Hvalsø.

I den tidligere beslutning var det en forudsætning, at projektet ikke hindrede kommende planlagt byudvikling. Det var administrationens forudsætning, at når der var en rammelokalplan, var det tilstrækkeligt til at sikre, at ny skov ikke ville forhindre byudvikling på områderne.

Administrationen har efterfølgende været i dialog med SGAV (Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø). De har tilkendegivet, at når der ikke er detaillokalplan, vil styrelsen ikke give en forhåndstilkendegivelse i forhold til reduceret skovbyggelinje. Det vil sige, at en rammelokalplanlagt for de tilstødende arealer ikke er tilstrækkeligt til at sikre mod, at ny skov og dermed skovbyggelinje vil forhindre byudvikling på de tilstødende arealer. Hvis projektet gennemføres, vil kommunen søge om reduceret skovbyggelinje, efter skoven er tilplantet, og der foreligger en detaillokalplan.

Kommunalbestyrelsen ønsker at inddrage foreninger, borgergrupper, naboer og interessenter i projektet for at sikre et tæt samarbejde. Der foreslås oprettelse af et § 17, stk. 4-udvalg for at sikre borgerinddragelse og lokal forankring.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at Kommunalbestyrelsen beslutter, om Lejre Kommune fortsætter med at etablere ny urørt skov på projektarealerne, selvom der er en risiko for, at der ikke opnås dispensation til en reduceret skovbyggelinje, hvilket kan forhindre boligudvikling inden for rammelokalplanerne.
2. at der oprettes et udvalg i henhold til styrelseslovens § 17, stk. 4 kaldet "Natur- og Klimaskovudvalget".
3. at Kommunalbestyrelsen udpeger to repræsentanter fra hver valggruppe, og at det er to fra henholdsvis Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling og Udvalg for Trafik, Miljø & Byggeri, til Natur- og Klimaskovudvalget, hvoraf én vælges som formand for udvalget.
4. at kommissorium for et natur- og klimaskovudvalg godkendes.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

Baggrund

Kommunalbestyrelsen har den 27. januar 2025 besluttet at indgå et samarbejde med Klimaskovfonden og Green Producers Club (se bilag 1) om at rejse op til 11,24 hektar ny urørt biodiversitets- og klimaskov syd for Hvalsø By beliggende på matrikel nr. 5cg Kirke Hvalsø By, Kirke Hvalsø og 5ch Kirke Hvalsø By, Kirke Hvalsø (se bilag 2).

På det nordøstlige areal, som er lokalplanlagt (LK 95 – del 1, se bilag 2), er der i 2024 opført et nyt børnehus på kommunal jord. Nabomatriklen (LK 95 -del 2, se bilag 2) mod øst er rammelokalplanlagt og privatejet. Ejerne af matriklen indgår pt. i forhandlinger med Region Sjælland om udvidelse af Himmelev Behandlingshjem.

I den tidligere beslutning var det en forudsætning, at projektet ikke hindrede kommende planlagt byudvikling. Det var administrationens forudsætning, at når der var en rammelokalplan, var det tilstrækkeligt til at sikre, at ny skov ikke ville forhindre byudvikling på områderne.

Administrationen har efterfølgende været i dialog med SGAV (Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø). De har tilkendegivet, at når der ikke er detaillokalplan, vil styrelsen ikke give en forhåndstilkendegivelse i forhold til reduceret skovbyggelinje. Det vil sige, at en rammelokalplanlagt for de tilstødende arealer ikke er tilstrækkeligt til at sikre mod, at ny skov og dermed skovbyggelinje vil forhindre byudvikling på de tilstødende arealer. Hvis projektet gennemføres, vil kommunen søge om reduceret skovbyggelinje, efter skoven er tilplantet, og der foreligger en detaillokalplan.

Demonstrationsrunde for ny urørt skov

En ny urørt klimaskov er en skov, som primært er etableret gennem naturlig tilgroning, hvis formål er at kompensere for CO₂-udledning over tid samt at understøtte biodiversiteten gennem forskellige tiltag. I Danmark får klimaskove anlagt på offentlig jord status som fredskov gennem skovloven, hvilket beskytter dem mod fremtidig fældning, hvilket igen sikrer fremtidig CO₂-binding.

Lejre Kommune har som KLIMA+ kommune den 28. februar 2025 søgt Klimaskovfondens demonstrationsrunde for ny urørt skov (se bilag 3). I projektet skal der indtænkes forskellige biodiversitetstiltag som for eksempel genslyngning af Elverdamsåen samt etablering af klimasøer på projektarealet. Klimaskovfonden har til formål at fremme og finansiere omkostningseffektiv skovrejsning for at opnå klimaeffekter i form af nettoreduktioner af drivhusgasudledning.

Formålet med demonstrationsprojekterne er at udvikle et koncept for ny urørt skov, der etableres gennem assisteret naturlig tilgroning. Klimaskovfonden etablerer fortsat skov med CO₂-binding som det primære formål, men der er stigende efterspørgsel på skov, der også gavner biodiversiteten mest muligt. Derfor afprøver Klimaskovfonden metoden ”assisteret naturlig tilgroning” i en særlige ansøgningsrunde for KLIMA+ kommuner og fonde. Klimaskovfonden afholder alle udgifter forbundet med udbud og etablering af skoven.

Green Producers Club og Klimaskovfonden ønsker at etablere den første danske skov, som kulturlivet støtter, på Lejre Kommunes arealer. Samarbejdet er en del af KLIMA+ partnerskabet, godkendt i maj 2024, som involverer erhvervslivet i finansiering af skovrejsning. Green Producers Club hjælper kulturbranchen med at reducere klimaaftryk og ønsker at plante en skov som symbol på bæredygtighed og for at styrke biodiversiteten.

Det forventes, at Klimaskovfonden i foråret 2025 kan give et foreløbigt tilsagn om støtte til finansiering af ny urørt skov på projektområdet. Når udbuddet er afsluttet, kan omkostningseffektiviteten udregnes, og Klimaskovfonden kan meddele endeligt tilsagn, og etableringen kan opstartes.

Ovenstående betyder, at Lejre Kommune fra foråret 2025 skal:

- Udarbejde et endeligt projekt i samarbejde med Klimaskovfonden
- Opnå godkendelse fra myndigheder af klimaskovprojektet samt offentlig høring og tinglysning af fredskovspligt og servitutter
- Modtage endeligt tilsagn fra Klimaskovfonden
- Realisere projektet (Plantning/hegn)
- Færdigmelde projektet og validering af Klimaskovfonden

Oprettelse af § 17, stk. 4-udvalg i forhold til natur- og skovområde syd for Hvalsø By

Lejre Kommune har fokus på borgerinddragelse, hvilket kan ske på mange måder og i mange former. Én form er at oprette det, som i kommunalstyrelsesloven kaldes et § 17, stk. 4-udvalg. Udvalget kan have en rådgivende funktion for Kommunalbestyrelsen, Økonomiudvalget eller de stående udvalg.

Tidligere har muligheden for oprettelse af et § 17, stk. 4-udvalg været benyttet til længerevarende og komplekse opgaver, som eksempelvis Landsbyudvalget. Der lægges i denne sag op til, at der oprettes et § 17, stk. 4-udvalg, som efterfølgende kaldes ”Natur- og Klimaskovudvalget”.

Det vil blive Natur- og Klimaskovudvalgets opgave at:

- Prioritere indkomne forslag fra borgere, virksomheder og øvrige interessenter, som ikke deltager i Natur- og Klimaskovudvalget.
- Komme med input til placering af stier, lysninger (max 10 % af arealet), shelters og bålplads samt udkigspunkter med videre.

Natur- og Klimaskovudvalgets opgaver afgrænses fra:

- at træffe beslutning om, hvordan endelig projektering, plantning og pleje af ny urørt klimaskov skal ske i skovens første tre leveår.

Ovenstående varetages af professionel virksomhed, som har erfaring med at rejse klimaskov og samarbejde med Klimaskovfonden. Dette gøres for at sikre bedst mulige vækstbetingelser og hermed fremtidig CO₂-binding. Samtidigt gøres det også for at sikre, at rammer og retningslinjer opstillet af Klimaskovfonden opfyldes i opbygning og sammensætningen af klimaskoven. Det drejer sig blandt andet om træartsvalg, skovbryn, afstandskrav med videre.

Der henvises til bilag 3 fra Klimaskovfonden, som nærmere beskriver rammer og retningslinjer for etablering af ny urørt klimaskov med støtte fra Klimaskovfonden.

Sammensætning af Natur- og Klimaskovudvalget

Et § 17, stk. 4-udvalg adskiller sig fra stående udvalg ved både at kunne bestå af medlemmer af Kommunalbestyrelsen samt øvrige deltagere såsom eksperter og interessenter.

Klimaskovudvalget vil bestå af op til syv personer fra foreninger, borgergrupper, naboer, interessenter samt to repræsentanter fra hver valggruppe, og at det er to fra Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling og to fra Udvalg for Trafik, Miljø & Byggeri til Natur- og Klimaskovudvalget, hvoraf én vælges som formand for udvalget.

Natur- og Klimaskovudvalget sammensættes på baggrund af følgende proces:

Der inviteres til et åbent møde, når Kommunalbestyrelsen har vedtaget kommissoriet. På mødet formidles kommissoriet og vilkår for deltagelse i Natur- og Klimaskovudvalget. Deltagere til Natur- og Klimaskovudvalget udpeges på mødet ud fra nedenstående kriterier.

Kriterier for udvælgelse af foreninger, borgergrupper, naboer, interessenter som deltager i Natur- og Klimaskovudvalg:

- Mindst to personer, som repræsenterer en forening/borgergruppe
- Mindst en repræsentant for naboer* til klimaskoven
- Mindst to personer, som er uorganiserede, det vil sige personer, som ikke repræsenterer en forening/borgergruppe
- Mindst halvdelen af deltagerne skal bo i nærområdet**
- Naboer har fortrinsret, hvis flere tilmeldes indenfor nærområdet
- Grønt Råd får til opgave at udpege en deltager

*Nabo defineres som beboere indenfor 300 meter fra klimaskoven

** Hvalsø By

Som understøttelse af Klimaskovudvalget deltager en repræsentant fra Green Producers Club samt medarbejdere fra administrationen på møderne.

Varighed

Natur- og Klimaskovudvalget nedlægges, når et færdigt projektforslag er udarbejdet og godkendt af Kommunalbestyrelsen.

I det vedhæftede kommissorium (bilag 4) er formål, opgaver, sammensætning og rammer for udvalgets arbejde nærmere beskrevet.

Udtalelser

Green Producers Club og Klimaskovfonden har indledningsvis sagt, at de ønsker at kalde skoven for Kulturskoven.

Administrationens vurdering

Det er administrationens vurdering, at oprettelse af et § 17, stk. 4-udvalg vil danne grobund for en god borgerinddragelsesproces i forhold til det kommende nye natur- og skovområde syd for Hvalsø By.

Med etablering af en skov vil der følge en skovbyggelinje med. Det er administrationens vurdering, at skovbyggelinjen vil begrænse mulighederne for byudvikling på tilstødende arealer, medmindre der opnås dispensation.

I lyset af Aftalen om et grønt Danmark har administrationen en forventning om, at de barrierer, vi som kommune støder på i arbejdet med at skabe natur og bynær skov, vil blive bearbejdet i de instanser, der skal bidrage til at fremme den grønne arealomlægning. Administrationen har en forventning om, at den grønne arealomlægning vil bidrage positivt til muligheden for at opnå dispensation fra skovbyggelinjen.

Hvis der etableres skov på arealet, inden der udarbejdes detaljerede lokalplaner, er der en risiko for, at området ikke kan byudvikles i overensstemmelse med de nuværende rammelokalplaner på grund af skovbyggelinjen.

Som alternativ kan der arbejdes videre med natur/ekstensivering, og dermed skabes mere biodiversitet og et bynært rekreativt område.

Økonomi og finansiering

Klimaskovfonden afholder alle udgifter forbundet med udbud og etablering af skoven. Green Producers Club støtter det konkrete projekt gennem Klimaskovfonden. Lejre Kommune skal finansiere afledt drift på projektarealet.

I udgangspunktet støttes biodiversitetstiltag med op til 50 % af udgifterne af 15. Juni-Fonden, som har indgået et samarbejde med Klimaskovfonden. De resterende 50 % finansieres af Lejre Kommune.

Administrationen vurderer, at det vil koste ca. 20.000 kr. at understøtte og facilitere udvalgets arbejde blandt andet udarbejdelse af kortmateriale, eventuel udflugt og mødeforplejning. Udgifterne kan finansieres af driftsmidler til klimaarbejdet.

Bilag

Bilag 1 - Faciliteret samarbejde mellem Green Producers Club, Klimaskovfonden og Lejre Kommu 3702748_1_1.PDF

Bilag 2 Kort over natur- og skovprojekt i Hvalsø

Bilag 3 Ansøgningsrunden naturlig tilgroning januar 2025

Bilag 4 Kommissorium - Natur- og Skovrejsningsprojekt ved Hvalsø Syd

Punkt 5: EKL/TMB - Anvendelse af kommunalt areal ved Hvalsø

25-000829

Beslutning

Indstillingen anbefales, idet der henvises til beslutning i sag nummer 4.

Afbud: Bente Blumensaat

Resumé

Lejre Kommune ejer en matrikel syd for Hvalsø by (5ch Kirke Hvalsø By, Kirke Hvalsø). Den nordligste del er omfattet af lokalplan LK 95 og huser den nybyggede Hvalsø Børnehave. Den sydligste del skal indgå i et natur- og klimatilpasningsprojekt, se foregående sag om Kommissorium for projektområde.

Der ønskes stillingtagen til den fremtidige anvendelse af det resterende areal (markeret med lysegrøn på kortbilag 1).

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at arealet udvikles sammen med det øvrige projektområde, jf. foregående sag om natur og skovrejsningsprojekt

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om fremtidig anvendelse af det delareal på matr. 5ch Kirke Hvalsø By, Kirke Hvalsø. Området, der er 1,4 ha, ligger mellem Hvalsø Børnehus og et planlagt natur- og klimatilpasningsprojektet.

Området er hjemtaget fra forpagtning jf. Kommunalbestyrelsens beslutning den 23. september 2024 (bilag 1). Arealet er hjemtaget med henblik på at undersøge fremtidige anvendelsesmuligheder nøjere, herunder muligheder for omlægningsstøtte, vandparkering/klimasikring, byudvikling med mere.

Kommunalbestyrelsen besluttede den 27. januar 2025 at indgå et samarbejde med Green Producers Club og Klimaskovfonden om et natur- og skovrejsningsprojekt på den sydligste del af matriklen (bilag 2). Projektet skal medvirke til at realisere ambitionen om at styrke den grønne ring rundt om Hvalsø By og samtidig levere et markant bidrag til både natur-, rekreations- og klimadagsordenen, herunder at gøre Hvalsø By mere klimarobust.

Den nordligste del af matriklen er lokalplanlagt, og der i 2024 opført et nyt børnehus på arealet. Nabomatriklen mod øst er rammelokalplanlagt og privatejet. Ejerne indgår pt. i forhandlinger med Region Sjælland om udvidelse Himmelev Behandlingshjem.

De pågældende arealer fremgår af bilag 1. De omkringliggende arealer, der ikke er fremhævet ved en særlig farve, er privatejede og i landzone.

Arealstatus

Der går en højspændingsledning gennem arealet. Det betyder, at der ud til 15 m uden for yderste leder på hver side af anlægget ikke må foretages terrænen ændring, etableres blivende anlæg eller midlertidige oplag, og der må ikke etableres belægning, beplantning eller arbejdsplads eller foregå aktivitet, der overskrider 3 m over terræn. Administrationen er i dialog med Energinet og arbejder for, at højspændingsledningen graves ned, men det er uvist, om det kan lade sig gøre.

Arealet er i kommuneplanen udpeget som skovrejsning uønsket. Administrationen vurderer, at der kan dispenseres til skovrejsning, da projektet tilpasses landskabet, og landskabet omkring Bistrup Skovene allerede er præget af skov.

Der er fugtige lavninger i området, som oprindeligt har været søer. På luftfoto fremgår det, at jorden er meget mørk, hvilket indikerer, at der er kulstof i jorden.

Arealet har et stort potentiale for at forbedre de rekreative muligheder i lokalområdet. Der er mulighed for at etablere stiforbindelse fra boligområdet øst for Ny Ringstedvej til Bistrup Skovene. Børnehuset og spejderne vil med deres placering umiddelbart op til arealet kunne anvende området til mange forskellige aktiviteter. Og endelig vil det kunne

indgå i etableringen af Elverdamsstien, som er udpeget i Fingerplanen, og en grøn ring omkring Hvalsø By til glæde for lokalbefolkningen og besøgende.

Administrationens vurdering

Tre muligheder for fremtidig arealanvendelse

Administrationen har identificeret tre mulige fremtidige anvendelser af arealet: Permanent ekstensivering, natur- og klimatilpasningsprojekt eller byudvikling:

Permanent ekstensivering

Permanent ekstensivering er en tilskudsordning under Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som giver tilskud til landbrugsarealer, der udtages til gavn for klima, miljø og natur. Arealet skal herefter henligge som et ekstensivt græs- eller naturareal. Ordningen er permanent, og tinglyses på arealet. Efterfølgende er der forbud mod gødsning, pesticider, omlægning/jordbehandling, dyrkning med videre.

Ekstensivering af arealet medfører i sig selv en fordel for klima, miljø og biodiversitet, men der kan godt laves tiltag på arealer med permanent ekstensivering, der forbedrer biodiversiteten på arealet yderligere. Det vil således være muligt at arbejde med natur- og klimatilpasning på et ekstensiveret areal.

Administrationen har søgt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om tilskud til permanent ekstensivering på arealet. Der er endnu ikke givet tilsagn. Tilsagnet er ikke bindende, før ansøger har accepteret det, så hvis der gives tilsagn, har Lejre Kommune mulighed for at afslå og anvende arealet til noget andet. Vejledning til tilskudsordningen er vedlagt som bilag 3.

Natur- og klimatilpasningsprojekt

Arealet kan indgå i natur- og klimaprojektet i samarbejde med Green Producers Club og Klimaskovfonden hvor arealet vil blive udlagt til urørt skov. En udvidelse af projektområdet vil mindske afstanden mellem de to projektområder og give bedre sammenhængskraft i projektet - et forhold, som Klimaskovfonden ligger stor vægt på.

Hvis arealet indgår i natur- og klimaprojektet, vil det medføre en skovbyggelinje, som efterfølgende skal søges reduceret hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, jf. ovenstående dagsordenspunkt.

Nærmere beskrivelse af natur- og klimaprojektet fremgår af bilag 2.

Byudvikling

Arealet er oprindelig købt af Lejre Kommune med henblik på byudvikling. Arealet er et af de sidste steder syd for Hvalsø, hvor der er mulighed for at udvide byen.

Der er fugtige lavninger i området med risiko for vandophobning. Dertil må der ikke bygges under højspændingsledningen. Områdets typografi og højspændingsledningen indskrænker derfor arealet, der er egnet til bebyggelse.

Administrationen har ved tidligere kommuneplanproces forsøgt at inddrage arealet til byudvikling. Miljøstyrelsen gjorde indsigelser mod planerne, og arealet har derfor ikke været inddraget i planlægning endnu. Det kræver yderligere dialog med Miljøstyrelsen for at afklare, om området faktisk kan byudvikles.

Administrationen indstiller, at arealet udvikles sammen med det resterende areal, jf. foregående sag.

Økonomi og finansiering

Der gives statsligt tilskud til permanent ekstensivering. Hvis der skal arbejdes med yderligere natur- og klimatilpasning på arealet, skal Lejre Kommune selv finansiere disse. Der er allerede afsat driftsmidler til permanent ekstensiverede arealer.

Som Klima+ Kommune finansieres skovrejsningen i natur- og klimaprojektet primært af KlimaSkovfonden. I projektet kan der indarbejdes naturgenopretning, som eksempelvis genopretning af søer. Sådanne initiativer vil kunne finansieres med op til 50 % gennem projektet via 15. Juni Fonden. Friluftsfaciliteter, stier mm. skal egenfinansieres særskilt. Skovrejsning vil medføre en udgift til afledt drift. Driftsudgiften afhænger af projektets endelige udformning.

Byudvikling på arealet vil give Lejre Kommune en indtægt. Men grundet de mange ubekendte faktorer er det vanskeligt at estimere størrelsen af en potentiel indtægt.

Bilag

Bilag 1 - Oversigtskort over projektområde

Bilag 2 - Kommunalbestyrelsen - Forpagtningsaftaler

Bilag 3 - Kommunalbestyrelsen - EKL/TMB - Samarbejde om skovrejsningsprojekt

Bilag 4 - Vejledning om Permanent ekstensivering

Punkt 6: EKL - Landsbypuljen 2025 - Frigivelse af anlægsmidler

25-000342

Beslutning

Ad. 1) - ad. 8) Indstillingerne anbefales

Ad. 9) Indstillingen tiltrådt

Afbud: Bente Blumensaat

Resumé

Kommunalbestyrelsen skal med denne sag tildele Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal Udvikling kompetencen til at udmønte og fordele puljemidler. Derudover søges om en anlægsbevilling til brug for Landsbypuljen i 2025. Anlægsbevillinger meddeles af Kommunalbestyrelsen som en særskilt bevilling til hvert enkelt anlægsprojekt, og denne sag vedrører anlægsprojekt 452 Landsbypuljen 2025.

I budgettet for 2025 er der afsat et rådighedsbeløb på 1.820.300 kr. til Landsbypuljen. Derudover søges der i en selvstændig sag, tilløbende med denne sag, om overførsel af 61.500 kr., som ikke blev brugt i 2024.

I alt er der således **1.891.800 kr.** til rådighed i 2025.

Det skal besluttes, om formålet med Landsbypuljen skal udvides, så puljen også kan omfatte støtte til klima- og klimatilpasningsindsatser, støtte til borgergrupper til forhandling med VE-opstillere, energitjek samt arrangementer og aktiviteter, der understøtter Lejre Kommunes Klimaplan.

Med denne sag skal Udvalget for Erhverv, Klima & Lokaludvikling samtidig beslutte en overordnet fordeling af midlerne i forhold til, hvilke projektyper Landsbypuljen 2025 skal prioriteres til, samt hvordan udmøntningen skal foregå.

I forbindelse med årsafslutningen i Fors A/S regi, har Fors fremsendt en opgørelse af tid og forbrug til afdækning af interessen for fjernvarmekonverteringen i Osted i Lejre Kommune i henhold til den opgave, der er overdraget til Fors via Lejre kommunes varmeplan. Det skal i denne sag besluttes, om regningen kan betales af restmidler fra Landsbypuljen 2024.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at der meddeles anlægsbevilling på 1.891.800 kr. til anlægsprojekt 452 Landsbypuljen 2025
2. at bevillingen finansieres af det i budgettet for 2025 afsatte rådighedsbeløb på 1.830.300 kr. vedrørende anlægsprojekt 452 Landsbypuljen 2025 og det forventet overførte rådighedsbeløb fra 2024 på 61.500 kr. til anlægsprojekt 452 Landsbypuljen 2025
3. at regning fra Fors på 165.979 kr. vedr. foranalyse til fjernvarme til Osted By fra 2024 betales af Landsbypuljen 2025.
4. at formålet med Landsbypuljen udvides til også at omfatte støtte til klima- og klimatilpasningsindsatser, der understøtter Lejre Kommunes Klimaplan.
5. at formålet med Landsbypuljen udvides til også at omfatte støtte til borgergruppers forhandlinger med VE-opstillere
6. at formålet med Landsbypuljen udvides til også at omfatte støtte til energitjek
7. at formålet med Landsbypuljen udvides til også at omfatte støtte til arrangementer og aktiviteter, der understøtter Klimaplanen
8. at Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling tildeles kompetencen til at uddele og fastsætte kriterier for puljemidlerne.
9. at kriterier for projektstøtte og grundlag for prioritering godkendes.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen for ad. 1) - 8).
Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling for ad. 9).

Sagsfremstilling

Baggrund

Lejre Kommune har siden 2014 haft en pulje til udvikling af nærområder og landsbyer. Siden 2020 har puljen været kendt som Landsbypuljen. Puljens formål er at understøtte lokale borgergrupper og ildsjæle, der tager initiativ til udvikling af deres nærområder inden for rammerne af Vores Sted og - siden 2021 - Lejre Kommunes Klimaplan. Gadekærspuljen og Landsbypuljen blev lagt sammen i forbindelse med Budget 2024-2027.

Administrationen har udarbejdet kriterier for projektstøtte samt beskrivelse af, hvad der bliver lagt vægt på i ansøgningerne (bilag 1).

Betaling af regning til FORS af restmidler fra Landsbypuljen 2024

I forbindelse med årsafslutningen i Fors A/S regi har Lejre Kommune modtaget en opgørelse af den forbrugte tid og dermed omkostning til afdækning af interessen for fjernvarmekonverteringen i Lejre Kommune (for Østed by) i henhold til den opgave, der er overdraget til Fors via Lejre kommunes varmeplan. Samlet har Fors anvendt kr. 165.979 på møder, kampagner m.m. i henhold til deres time- og projektstyring.

Da der ikke ligger noget fjernvarmeselskab for Lejre Kommune, og der ikke er noget lovgrundlag for at fordele denne type omkostninger til andre forsyningsarter i Fors regi, skal Fors som forsyningselskab have dækket de afholdte omkostninger. Administrationen foreslår, at beløbet finansieres af Landsbypuljen 2025.

Udvidelse af formålet med Landsbypuljen

Administrationen foreslår, at der beslutes en udvidelse af formålet for Landsbypuljen, så puljen fremover også kan anvendes til klima- og klimatilpasningsindsatser, energitjek, borgergruppers forhandlinger med VE-opstillere samt til arrangementer og aktiviteter, der understøtter Klimaplanen. Traditionelt har Landsbypuljen haft til formål at udvikle nærområder og landsbyer. Erfaringerne viser, at uddelingene fra Landsbypuljen har svinget fra år til år, således at der igennem de seneste tre år i gennemsnit har været uddelt ca. 420.000 kr. årligt. I bilag 2 ses en oversigt over de støttede projekter i 2024.

Administrationen foreslår derfor, at formålet udvides til også at dække indsatser og projekter i relation til realiseringen af Lejre Kommunes Klimaplan. I det følgende uddybes forslag til, hvordan midlerne i Landsbypuljen prioriteres i 2025. Alle beløb i de efterfølgende afsnit er estimater, og der kan derfor forekomme ændringer.

Lokale fællesskaber, attraktive landsbyer

Administrationen foreslår med afsæt i erfaringerne fra tidligere år, at der afsættes en pulje på 400.000 kr. i 2025 til projekter, hvor formålet er at understøtte lokale fællesskaber og attraktive landsbyer. Det kan for eksempel være at styrke lokalområdets attraktivitet i relation til bosætning, samkørsel for at øge mobiliteten, beskæftigelse og sammenhængskraften i lokalområdet.

Fælles energi- og varmeløsninger

Administrationen foreslår med afsæt i erfaringerne fra tidligere år, at der afsættes en pulje på 200.000 kr. i 2025 til projekter, hvor formålet er at understøtte fælles energi- og varmeløsninger.

Erfaringerne fra 2023 og 2024, hvor Landsbypuljen i særlig grad var prioriteret til projekter vedrørende fælles energi- og varmeløsninger, viser, at der er interesse for denne type projekter blandt borgerne, men også, at det er projekter, som er længere tid om at modnes end andre borgerdrevne projekter. Administrationen anbefaler derfor, at der også i 2025 er mulighed for støtte til projekter vedrørende etablering af lokale og borgerdrevne fælles, grønne energi- og varmeløsninger i landsbyer og lokalområder, eksempelvis fælles solcelleanlæg, jordvarme, termonet med videre. Fælles for varmeprojekterne er, at de skal være med til at sikre kollektiv omstilling fra fossile opvarmningsformer til klimavenlige alternativer.

Klima- og klimatilpasningsindsatser i relation til Lejre Kommunes Klimaplan

Realiseringen af Lejre Kommunes Klimaplan kan kun ske i tæt samarbejde med borgere, foreninger og virksomheder. Men erfaringerne viser også, at nogle indsatser bliver for komplekse (for eksempel på grund af lovgivning) og administrativt tunge til, at de kan komme i gang, hvis de skal drives af frivillige. Der kan derfor være behov for, at nogle indsatser initieres af Lejre Kommune for at gøre indsatserne lettere tilgængelige.

Administrationen anbefaler derfor, at der afsættes 625.820 kr. under Landsbypuljen 2025 til indsatser i relation til realisering af Klimaplanen i 2025, det kan for eksempel være inden for grøn mobilitet, landbrug, lokal afledning af regnvand, opsamling af regnvand i bassin og klimasøer, naturbaserede løsninger og energivejledning rettet mod private og erhverv. Borgergrupper, erhverv og administrationen kan søge om støtte til klima- og klimatilpasningsindsatser.

Støtte til borgergruppers forhandlinger med VE-opstillere

Administrationen foreslår, at der afsættes en pulje på 200.000 kr. i 2025 til projekter, hvor formålet er at understøtte borgergruppers forhandlinger med VE-opstillere.

Støtte til energitjek

Administrationen foreslår, at der afsættes en pulje på 50.000 kr. i 2025 til projekter, hvor formålet er at understøtte energitjek hos borgerne.

Støtte til arrangementer og aktiviteter der understøtter Klimaplanen

Administrationen foreslår, at der afsættes en pulje på 50.000 kr. i 2025 til arrangementer og aktiviteter, hvor formålet er at understøtte Klimaplanen.

Projekt- og driftsstøtte til landsbyens gadekær

Gadekærspuljen har før 2024 været på 300.000 kr. årligt. Der er i de seneste år gennemført flere større oprensninger af gadekær, hvorfor administrationen vurderer, at det i 2025 vil være dækkende, at der afsættes 150.000 kr. til oprensninger og 50.000 kr. til driftsstøtte til gadekær. Det lokale gadekær danner samlingspunkt i mange af Lejre Kommunes landsbyer, og lokale ildsjæle sørger for at passe og forskønne de grønne "åndehuller". Gennem Landsbypuljen kan man søge om projektstøtte til oprensning af gadekær og driftsstøtte til for eksempel forplejning til gadekærsdag, olie til oplevelsesbroen eller maling til borde-bænkesættet.

Proces for udmøntning af Landsbypuljen 2025

På baggrund af erfaringerne fra de tidligere år og den foreslåede prioritering af årets pulje anbefaler administrationen følgende proces for udmøntning af Landsbypuljen 2025: Puljen anbefales at åbne 1. maj 2025 med deadline den 1. august 2025. Ansøgninger behandles på udvalgets møde den 6. oktober 2025.

Hvis der kommer enkeltprojekter, hvor det er vigtigt, at de behandles tidligere, bliver de forelagt på først mulige udvalgmøde.

Ansøgninger på 3.000 kr. og derunder til "Driftsstøtte til gadekær" behandles administrativt.

Administrationens vurdering

Det er administrationens vurdering, at en udvidelse af Landsbypuljens formål og den foreslåede prioritering af Landsbypuljemidlerne i 2025 vil understøtte implementeringen af den kommende klimaplan. Puljen vil fortsat understøtte lokal og bæredygtig udvikling i Lejre Kommune samt understøtte, at borgere, foreninger m.v. kan bidrage med at indfri målene i klimaplanen.

Det er desuden administrationens vurdering, at Fors' afdækning af fjernvarmeinteresser i den konkrete sag kan dækkes med Landsbypuljemidlerne under kriteriet for projektstøtte til fælles energi- og varmeløsninger.

Økonomi og finansiering

Anlægsbevillingen til Landsbypuljen 2025 søges finansieret af det i budget 2025 afsatte rådighedsbeløb på 1.891.800 kr. til anlægsprojekt 452 Landsbypuljen 2025 inkl. forventet overførte rådighedsmidler fra 2024.

Landsbypuljen 2025		
Nr.	Type	Beløb i tusind kr.
1	Lokale fællesskaber, attraktive landsbyer	400
2	Fælles energi- og varmeløsninger	200

3	Klima- og klimatilpasningsindsatser i relation til Lejre Kommunes Klimaplan	625,82
4	Støtte til borgergruppers forhandlinger med VE-opstillere	200
5	Støtte til energitjek	50
6	Støtte til arrangementer og aktiviteter der understøtter Klimaplanen	50
7	Støtte til oprensning af gadekær	150
8	Driftsstøtte til gadekær	50
9	Regning fra Fors vedr. udgift til foranalyse til fjernvarme	165,98
	Total anlægsbevilling	1891,8

Bilag

Bilag 1 - Landsbypuljen 2025 - Kriterier for projektstøtte og grundlag for prioritering

Bilag 2 - Oversigt over støttede projekter i 2024

Punkt 7: EKL - Udpegninger til Erhvervsrådet 2025-2027

25-001273

Beslutning

Indstillingen tiltrådt

Afbud: Bente Blumensaat

Resumé

Lejre Kommune har siden 2014 haft et dialogforum mellem det lokale erhvervsliv og det fagudvalg, som har ansvaret for erhvervsområdet. Siden maj 2020 har dialogforummet været Erhvervsrådet. Erhvervsrådet har til formål at styrke Lejre Kommune som erhvervskommune ved at understøtte erhvervs- og turismeudvikling, beskæftigelse, uddannelsesmuligheder og bosætning i Lejre Kommune, herunder rådgive Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling.

Med denne sag skal udvalget godkende udpegninger til Erhvervsrådet for perioden 1. april 2025 - 31. marts 2027. Udpegningerne fordeler sig på genudpegninger af nuværende medlemmer samt udpegninger af nye medlemmer.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling godkender udpegningerne til Erhvervsrådet for perioden 1. april 2025 – 31. marts 2027, jf. sagsfremstillingen.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling.

Sagsfremstilling

Baggrund for udpegningerne

Erhvervsrådet fungerer som et advisory board og som erhvervslivets talerør over for Lejre Kommune. Erhvervsrådet består af op til 21 medlemmer, heraf to politiske repræsentanter fra Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling samt 19 virksomhedsrepræsentanter fra det lokale erhvervsliv. Kommissoriet for Erhvervsrådet er vedlagt som bilag.

Virksomhedsrepræsentanterne udpeges for en toårig periode ad gangen. Da det er et ulige år, foretages 9 udpegninger af Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling, mens de resterende 10 udpegninger allerede er foretaget i den foregående periode af erhvervsforeninger og brancheorganisationer.

Administrationen har været i dialog med de nuværende medlemmer. Følgende medlemmer har ønsket genudpegning, og der foreslås nyudpegning for resterende plads.

Udpegninger til Erhvervsrådet 2025-2027

Genudpegninger:

- Kenneth Valeur, ITPA ApS (IT, data & teknologi)
- Flemming Braasch, Rema1000 Kirke Hyllinge (Detail/butiksindehavere)
- Michael Bredskov, System Transport A/S (Transport og logistik)
- Mikkel Friis-Holm, Friis-Holm Chokolade A/S (Fødevareproduktion)
- Rikke Falck, Egholm Slot og Museum (Turismeaktører og kreative erhverv)
- Stefan Vestergaard, Vestergaard Company A/S (Større fremstillings- og produktionsvirksomheder)
- Jesper Wismar Thygesen, Den Gamle Skole i Ejby (Rådgivning og liberale erhverv)
- Synne Fyhn Stephansen, Synnes Dyreklinik (Iværksætter)

Forslag til nyudpegning:

- Anne Bobjerg Bank (B Align – bæredygtigheds- og ESG-rådgivning)

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at forslag til udpegninger giver et repræsentativt Erhvervsråd i forhold til Lejre Kommunes erhvervsliv.

Økonomi og finansiering

Der er ingen direkte økonomiske konsekvenser forbundet med sagen. Udgifterne til møder i Erhvervsrådet afholdes under bevilling 7.10.10 og beløber sig til ca. 25.000 kr. årligt.

Punkt 8: EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Delegationsplan

23-005760

Beslutning

Indstillingerne anbefales for så vidt angår udvalgets område.

Afbud: Bente Blumensaat

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede på møde i august 2023, at der skal igangsættes en proces for en ny delegationsplan for Lejre Kommune.

Forslag til en ny delegationsplan forelægges alle fagudvalg med henblik på endelig godkendelse i Kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at delegationsplan for Lejre Kommune godkendes.
2. at administrationen bemyndiges til at foretage rettelser i delegationsplanen, hvis der politisk træffes beslutninger om ændringer til delegationsplanen.
3. at administrationen bemyndiges til at foretage mindre redaktionelle ændringer i delegationsplanen, når rettelserne ikke medfører ændringer i Kommunalbestyrelsens og udvalgenes ansvarsområder.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

Baggrund

På mødet i august 2023 besluttede Kommunalbestyrelsen at igangsætte arbejdet med en ny delegationsplan for Lejre Kommune, da kommunen hidtil ikke har haft en delegationsplan.

Selvom det ikke er lovpligtigt at have en delegationsplan, er det udbredt praksis i mange kommuner. En delegationsplan skaber klarhed over beslutningskompetencer og ansvarsfordeling mellem det politiske og administrative niveau. Den fungerer som et opslagsværk, der giver både politikere og administration et samlet overblik over sagsgange og beslutningskompetencer inden for centrale lovgivnings- og sagsområder.

Planens indhold og struktur

Delegationsplanen tager udgangspunkt i Lejre Kommunes gældende styrelsesvedtægt og afspejler den nuværende udvalgsstruktur.

Den indledes med et kapitel om generelle emner, der går på tværs af udvalg, såsom tværgående strategier, politikker, kvalitetsstandards, priser, projekter med videre.

Herefter præsenteres hvert udvalg med en kort beskrivelse af dets ansvarsområder.

Planen bygger på en positiv opstilling af de områder, hvor sager og beslutninger skal behandles politisk. Denne tilgang sikrer, at delegationsplanen forbliver overskuelig og kun indeholder det nødvendige.

Delegationsplanen er ikke udtømmende, og administrationen vil fortsat vurdere, om sager med særlig politisk relevans bør forelægges det politiske niveau til beslutning eller orientering.

Arbejdet med delegationsplanen

Planen er i vid udstrækning en opsummering af eksisterende praksis. Arbejdet med planen har dog også identificeret behov for præciseringer, ændringer og nye forslag, som er markeret med farvekoder i planen:

- **Præciseringer (gul):** Områder, hvor eksisterende praksis har været uklart defineret, og hvor planen nu tydeliggør beslutningsgange og ansvarsfordeling.

- **Ændringer (grøn):** Enkelte områder, hvor det er vurderet hensigtsmæssigt at justere praksis eksempelvis for at sikre ensartet ansvarsfordeling på tværs af udvalg eller områder.
- **Nye forslag (blå):** Områder, der ikke tidligere har været omfattet af kommunens praksis, men som nu inkluderes for at sikre en opdateret tilgang.

Politisk dialog og inddragelse

Administrationen har henover november 2024 til januar 2025 gennemgået planen på møder for gruppeformænd. Formålet med disse møder har været at skabe forventningsafstemning, især på områder med ændringer, præciseringer og nye forslag. Inputs fra møderne er blevet indarbejdet i planen.

Fremadrettet revidering og løbende opdatering af delegationsplanen

Det foreslås, at delegationsplanen gennemgås én gang i hver valgperiode - typisk i forlængelse af konstitueringen af en ny Kommunalbestyrelse - og at den opdateres ved væsentlige ændringer i den politiske struktur eller lovgivningen. Herved sikres, at planen forbliver tidssvarende og afspejler de aktuelle rammer.

Delegationsplanen vil i disse tilfælde blive forelagt Kommunalbestyrelsen til fornyet godkendelse. Derudover foreslås det, at administrationen bemyndiges til at:

- Indarbejde politisk vedtagne ændringer i planen, når der træffes beslutninger, der kræver tilpasning af delegationsplanen.
- Foretage mindre redaktionelle ændringer, såsom opdatering af lovhenvísninger, korrekturrettelser og tekniske justeringer, der ikke påvirker beslutningskompetencerne.

Disse bemyndigelser vil sikre en smidig og effektiv opdatering af delegationsplanen.

Bilag

Bilag 1 - Delegationsplan, udkast

Punkt 9: EKL - Eventuelt

Beslutning

Intet under dette punkt

Afbud: Bente Blumensaat

Punkt 10: EKL - Godkendelse af referat

Beslutning